

บทที่ 2

ปริทัศน์วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะกล่าวถึง ความสำคัญของวารสาร บทความวารสาร วารสารวิชาการที่ผลิตโดยสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสำคัญของวารสาร

วารสารเป็นสิ่งพิมพ์ประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อการค้นคว้าวิจัย (Osborn, 1980) ทั้งนี้เนื่องจากวารสารเสนอข่าวสารทางวิชาการที่ทันสมัย รวมทั้งงานค้นคว้าวิจัยของผู้เชี่ยวชาญและนักวิจัยในสาขาต่าง ๆ ซึ่งจะนำมาลงพิมพ์และเผยแพร่เป็นข้อมูลปฐมภูมิ ก่อนที่จะรวบรวมเป็นเล่ม ดังนั้นเนื้อหาในวารสารจึงทันสมัยกว่าเนื้อหาในหนังสือ และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ทุกสาขาวิชา (Bishop, 1926 อ้างถึงใน Osborn, 1980) การที่วารสารมีความสำคัญมากกว่าสิ่งพิมพ์อื่น เนื่องจากวารสารมีคุณลักษณะดังนี้ คือ

1. วารสารเป็นสิ่งพิมพ์ปฐมภูมิ (Davinson, 1978) ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลเบื้องต้นที่บันทึกความรู้ บทวิเคราะห์ รวมทั้งผลจากการศึกษาค้นคว้าวิจัยในรูปของบทความ เพื่อนำไปเขียน รวบรวมขึ้นใหม่เป็นตำรา คู่มือ สารานุกรม หรือสิ่งพิมพ์ทุติยภูมิ และตติยภูมิรูปแบบอื่น ๆ (Subramanyan, 1979)
2. วารสารวิชาการเป็นสิ่งพิมพ์หลักในการสื่อสารข้อมูล ในสาขาวิทยาศาสตร์ บทความวิจัยจะตีพิมพ์เป็นครั้งแรกในวารสารก่อนหนังสือ ส่วนสาขามนุษยศาสตร์จะตีพิมพ์บทกวีเรื่องสั้น และบทความ (Gardner, 1981) ก่อนรวมเล่มเป็นหนังสือ
3. วารสารนำเสนอข่าวสารความรู้ และบทความทางวิทยาศาสตร์ที่ทันสมัย เพราะวารสารเป็นสิ่งพิมพ์ที่จัดพิมพ์และเผยแพร่ได้รวดเร็ว (ชุดิมา สัจจันท์, 2530) ขยายเพิ่มเติมเนื้อหาและพัฒนาแนวเรื่องได้อย่างสม่าเสมอมากกว่าหนังสือ (Davinson, 1978)
4. วารสารเป็นช่องทางสำหรับนักเขียนหน้าใหม่ที่จะประชาสัมพันธ์งานเขียนของตนเอง (Gardner, 1981) และเป็นแหล่งสร้างชื่อเสียง โดยนักวิทยาศาสตร์ใช้วารสารเป็นสื่อเผยแพร่ผลงานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การค้นพบทฤษฎีความรู้ใหม่ ๆ เพื่อเป็นการประกาศความสำเร็จของตน วารสารยังเป็นแหล่งข้อมูลที่สามารถวัดหรือประเมินความสามารถของบุคคลต่าง ๆ ได้ (ชุดิมา สัจจันท์, 2530)

ในสาขาเกษตรถือว่าวารสารเป็นสิ่งพิมพ์ที่มีความสำคัญที่สุด (Elder et al., 1990) แหล่งสารนิเทศทางการเกษตรจึงมุ่งเน้นการรวบรวม และจัดเก็บวารสารมากกว่าหนังสือ (Lendvay, 1980) โดยเฉพาะอย่างยิ่งวารสารวิชาการทางการเกษตรที่จัดทำโดยสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งนับว่าเป็นวารสารสำคัญสำหรับแหล่งสารนิเทศทางการเกษตร เนื่องจากจัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยของคณาจารย์ นักวิชาการ

และนักวิจัย ผู้เกษียณราชการ เพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการเกษตร (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537) การค้นคว้าวิจัยทางการเกษตรของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเกษตร เช่น พัฒนาการเกษตรแบบดั้งเดิมที่เป็นการผลิตเพื่อการค้าเป็นการผลิตเพื่อการส่งออก และใช้เทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่ที่มีการลงทุนสูง นวัตกรรมทางการจัดการมาใช้ในการประกอบธุรกิจเกษตรมากขึ้น พัฒนาการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมในรูปวัตถุดิบเป็นการส่งออกในรูปการแปรรูปสินค้าเกษตรอุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่า จนประเทศไทยได้กลายเป็นผู้ส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรที่สำคัญประเทศหนึ่งของโลก (อนันต์ ดาโลดม, 2535)

บทความวารสาร

บทความวารสารเป็นงานเขียนประเภทร้อยแก้วที่เขียนขึ้นเพื่อเสนอความรู้ ความคิดเห็น หรือ ความเพลิดเพลิน โดยข้อเท็จจริงที่นำมาเขียนบทความจะต้องเป็นข้อเท็จจริงที่มีสาระ มีหลักฐานที่เชื่อถือได้ ให้ความรู้ และให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน (กาญจนา นาคสกุล, 2525)

บทความวารสารจำแนกออกได้หลายประเภทตามลักษณะของการเขียน โดยแต่ละประเภทจะมีรูปแบบการเขียนที่แตกต่างกัน สำหรับผู้เขียนบทความนั้นอาจเป็นนักเขียนประจำหรือนักเขียนอิสระ หรือเป็นบทความที่เขียนโดยบรรณาธิการหรือกองบรรณาธิการ ซึ่งเรียกว่าบทนำหรือบทบรรณาธิการ

ประเภทของบทความ

ในการจำแนกประเภทของบทความวารสารได้มีผู้จัดแบ่งไว้ต่าง ๆ กัน ซึ่งการนำเสนอในส่วนี้ จะกล่าวถึงเฉพาะการจำแนกประเภทของบทความวิชาการเท่านั้น

ไกรยุทธ ชีรตยาคินันท์ (2523) จำแนกบทความทางวิชาการเป็น 3 ประเภท ได้แก่ บทความวิชาการ บทความวิจัย และบทความกึ่งวิชาการ โดยอธิบายรายละเอียดดังนี้

1. บทความวิชาการ คืองานเขียนที่เสนอความคิดเห็นและหรือข้อยุติเกี่ยวกับหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง หรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง โดยอาศัยแนวการวิเคราะห์หรือวิธีวิเคราะห์ที่จัดเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ หรือรูปแบบของการนำเสนอที่ยอมรับกันในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ทำให้งานเขียนดังกล่าวมีลักษณะวิเคราะห์แบบเป็นระบบ

2. บทความวิจัย คืองานเขียนที่เสนอผลการค้นคว้าโดยการศึกษาข้อมูลตัวเลข หรือข้อเท็จจริงตามระบบวิธีวิเคราะห์ของสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง หรืองานเขียนที่เสนอผลการค้นคว้าวิจัย

3. บทความกึ่งวิชาการ คืองานเขียนที่เสนอความเห็นหรือให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง หรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง โดยวิธีการวิเคราะห์ที่ไม่เป็นระบบและไม่เป็นแบบแผน

ยงยุทธ ยุทธวงศ์ (2527) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2530) และสุวรรณา อินทร์รักษา (2532) แบ่งบทความทางวิทยาศาสตร์ออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่

1. บทความสำหรับผู้อ่านทั่วไป (general articles) เป็นบทความซึ่งพิมพ์ในนิตยสารหรือวารสาร ซึ่งจัดทำสำหรับผู้อ่านที่ไม่จำเป็นต้องมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ โดยเฉพาะ มีเนื้อหาที่อ่านเข้าใจง่าย
2. บทความปริทัศน์ (review articles) คือบทความซึ่งรวบรวมนำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จากที่ได้ตีพิมพ์แล้วในวารสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ วิจารณ์ เปรียบเทียบกัน เพื่อให้เกิดความกระจ่างในเรื่องนั้นยิ่งขึ้น
3. บทความวิจัยหรือบทความทางเทคนิค (research หรือ technical articles) เป็นบทความซึ่งนักวิทยาศาสตร์เขียนเป็นส่วนมาก เพื่อนำเสนอรายงานผลการวิจัย ค้นคว้าและทดลอง
4. บันทึกสั้นหรือสารติดต่อสั้น (short notes หรือ brief communications) คือบทความวิจัยสั้น ๆ มีข้อความซึ่งน่าสนใจแต่ไม่เพียงพอที่จะเอามาเขียนเป็นบทความเต็มได้ แต่จัดเป็นบทความที่มีความสมบูรณ์
5. สารติดต่อเบื้องต้น (preliminary communications) เป็นบทความซึ่งผู้เขียนเห็นว่าจำเป็นต้องรีบพิมพ์ เนื่องจากเป็นบทความที่มีความสำคัญแม้ว่างานวิจัยนั้นอาจจะยังไม่สมบูรณ์
6. จดหมายถึงบรรณาธิการ (remarks หรือ letters to editor) อาจเป็นบันทึกหรือสารติดต่อสั้นหรือสารติดต่อเบื้องต้น ซึ่งนำมาพิมพ์ในรูปจดหมาย หรือเป็นจดหมายแสดงความคิดเห็นในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ
7. บทบรรณาธิการ เป็นความเห็นหรือข้อคิดเห็นของบรรณาธิการเสนอกับผู้ซึ่งอยู่ในวงการวิชาชีพเดียวกัน

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต (2534) แบ่งบทความเชิงวิชาการออกตามลักษณะการเขียนเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. บทความวิชาการ เป็นบทความที่ให้สาระความรู้เฉพาะด้าน ตามจุดมุ่งหมาย มีความถูกต้องในเนื้อหา แสดงหลักฐานการเขียนที่น่าเชื่อถือ โดยอาจรวมเอาความคิดเห็นของผู้เขียนไว้ด้วย ภาษาที่ใช้เป็นแบบทางการ
2. บทความกึ่งวิชาการ เป็นบทความที่ให้สาระความรู้ทั่วไปแก่ผู้อ่าน แต่จะไม่เน้นความรู้ทางวิชาการที่เข้มข้นนัก ภาษาที่ใช้ในการเขียนเป็นแบบไม่เป็นทางการ มีความเป็นกันเองกับผู้อ่าน มุ่งให้ผู้อ่านเกิดความรู้แบบไม่เคร่งเครียด แต่ก็ได้รับความรู้ตามจุดมุ่งหมาย

การแบ่งประเภทของบทความวิชาการจากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า บทความวิชาการแบ่งได้เป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้ คือ บทความวิชาการ บทความกึ่งวิชาการ บทความปริทัศน์ บทความวิจัย บันทึกสั้นหรือสารติดต่อสั้น สารติดต่อเบื้องต้น จดหมายถึงบรรณาธิการ และบทบรรณาธิการ สำหรับบันทึกสั้นหรือสารติดต่อสั้น หากจำแนกตามคำจำกัดความของยงยุทธ ยุทธวงศ์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และสุวรรณา อินทร์รักษา ก็อาจจัดรวมไว้ในประเภทบทความวิจัยได้ เนื่องจากมุ่งเสนอผลงานค้นคว้าวิจัยเช่นเดียวกัน

ผู้เขียนบทความ

ตามปกติวารสารฉบับหนึ่ง ๆ จะมีนักเขียนประจำของตนเอง แต่เนื่องจากงานเขียนเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง และบางเรื่องนักเขียนประจำไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเพียงพอ หรือนักเขียนประจำของวารสารไม่สามารถเขียนบทความได้เพียงพอ ผู้จัดทำวารสารจึงต้องรับบทความจากนักเขียนภายนอก หรือนักเขียนอิสระ (อุมาพร กุทลาบ, 2535)

วารสารวิชาการทางการเกษตรที่พิมพ์เผยแพร่โดยสถาบันอุดมศึกษาของรัฐก็เช่นเดียวกัน มีผู้เขียนบทความทั้งภายในหน่วยงานที่ผลิตวารสารเองและผู้เขียนจากภายนอกหน่วยงาน สำหรับผู้เขียนบทความภายในหน่วยงานมักเป็นผู้มีคุณสมบัติตรงกับเรื่องที่เขียน ส่วนผู้เขียนบทความภายนอกหน่วยงานนั้น มีทั้งที่มีคุณสมบัติตรงกับเรื่องที่เขียน และ/หรือมีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่เขียน อย่างไรก็ตามสังกัดของผู้เขียนที่ระบุในบทความจะบอกความเชี่ยวชาญของผู้เขียนได้

รูปแบบของบทความ

รูปแบบของบทความที่จะกล่าวถึง จะเสนอเฉพาะรูปแบบของบทความ 3 ประเภทคือบทความวิชาการ บทความวิจัย และบทความปริทัศน์ เนื่องจากเป็นบทความหลักของวารสารวิชาการ และวารสารวิชาการส่วนใหญ่นำเสนอบทความทั้ง 3 ประเภทดังกล่าว

รูปแบบของบทความหมายถึงส่วนประกอบต่าง ๆ ของบทความ ซึ่งบทความแต่ละประเภททั้งบทความวิชาการ บทความวิจัย และบทความปริทัศน์ จะมีส่วนประกอบแตกต่างกันไป วารสารบางชื่อกำหนดรูปแบบของการเขียนบทความแต่ละประเภทไว้ในตัวเล่มวารสาร เพื่อให้ผู้เขียนใช้เป็นเกณฑ์ในการเขียนบทความ โดยใช้คำว่า "คำแนะนำสำหรับผู้เขียน" "คำแนะนำในการส่งเรื่องลงตีพิมพ์" "คำแนะนำสำหรับผู้แต่งในการเตรียมต้นฉบับ" หรือ "Information for Author" สำหรับวารสารภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (Lindsay, 1990; Roze, 1990; Sides, 1991; ยงยุทธ ยุทธวงศ์, 2527; สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2530) สามารถจำแนกรูปแบบของบทความวิชาการ บทความวิจัย และบทความปริทัศน์ ได้ดังนี้

บทความวิชาการ ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง บทคัดย่อ บทนำ เนื้อหาสรุป และเอกสารอ้างอิง

บทความวิจัย ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง บทคัดย่อ บทนำ อุปกรณ์และวิธีการหรือวิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย วิเคราะห์หรือบทสรุปและวิจารณ์ และเอกสารอ้างอิง

บทความปริทัศน์ ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง บทคัดย่อ บทนำ เนื้อหาวิจารณ์ สรุป และเอกสารอ้างอิง

สำหรับรายละเอียดของส่วนประกอบต่าง ๆ ของบทความวิชาการ บทความวิจัย และบทความปริทัศน์มีดังนี้

1. ชื่อเรื่อง คือข้อความสั้น ๆ ที่บ่งชี้ให้เห็นสาระสำคัญของเนื้อหาของตัวบทความ ซึ่งควรจะสั้น กระชับ ชัดเจน และไม่เยิ่นเย้อ

2. ชื่อผู้แต่ง หมายถึงผู้เขียนบทความ ซึ่งอาจจะมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ ในกรณีที่ผู้เขียนร่วมกันหลายคน ไม่ควรใช้คำว่า "และคณะ" ตามชื่อผู้เขียนคนแรก แต่ควรระบุชื่อให้ครบทุกคน ยกเว้นในบางกรณีที่ไม่สามารถระบุชื่อทุกคนได้เพราะมีเป็นจำนวนมาก ผู้เขียนคนแรกจะตัดสินใจว่าควรระบุชื่อผู้เขียนร่วมทั้งหมดหรือไม่

3. บทคัดย่อหรือสาระสังเขป คือข้อความที่ย่อเนื้อหาสาระของบทความทั้งหมด โดยไม่มีการตีความหรือวิจารณ์เพิ่มเติม บทคัดย่อจะต้องมีความสมบูรณ์ในตัวเองโดยไม่อ้างอิงส่วนอื่น ๆ ของบทความ บทคัดย่อช่วยให้ผู้อ่านทราบสาระโดยสังเขปของเรื่องทั้งหมดโดยไม่ต้องเสียเวลาอ่านทั้งเรื่อง และวารสาร วิทยุภูมิหรือวารสารประเภทสาระสังเขปสามารถนำเอาข้อความในบทคัดย่อทั้งหมดไปลงพิมพ์ได้ทันที (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2530)

4. บทนำ เป็นส่วนที่จะนำผู้อ่านเข้าไปสู่จุดหมายของเรื่องที่จะนำเสนอ ผู้เขียนจะต้องเขียนส่วนนี้ให้น่าสนใจดึงดูดใจผู้อ่าน การเขียนส่วนนำเรื่องอาจเขียนครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้

- 4.1 ประวัติความเป็นมาของเนื้อหา
- 4.2 ความสำคัญและความจำเป็นของเนื้อหา
- 4.3 ความเป็นมาของปัญหา
- 4.4 ภาระหน้าที่ของสิ่งที่จะกล่าวในเนื้อหา
- 4.5 คำนิยามของคำในชื่อเรื่อง เพื่อเชื่อมโยงเข้ากับเนื้อหา

5. ส่วนเนื้อหา การเขียนส่วนเนื้อหาของบทความนั้น ผู้เขียนจะต้องเขียนเนื้อหาความรู้ทางวิชาการให้ผู้อ่านได้รับความรู้ตามจุดมุ่งหมายตามประเภทของบทความ คือบทความวิชาการ บทความวิจัย และบทความปริทัศน์

บทความวิชาการ ต้องมีความสมบูรณ์ ความถูกต้องทางวิชาการและความน่าเชื่อถือของเนื้อหา การเขียนจึงต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์โดยจัดลำดับเนื้อหาให้ถูกต้องเหมาะสม ใช้สำนวนภาษาที่เป็นทางการอย่างถูกต้อง มีข้อมูลอ้างอิงเชื่อถือได้ เช่น การใช้เชิงอรรถหรือแสดงหลักฐานอ้างอิงอื่น ๆ จากแหล่งที่เชื่อถือได้ (เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต, 2534)

บทความวิจัย เป็นบทความซึ่งเสนอผลการค้นคว้าวิจัยสิ่งใหม่ ๆ ในด้านทฤษฎีหรือด้านปฏิบัติ การเขียนเนื้อหาจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ การเขียนจะต้องให้ผู้อ่านที่มีความชำนาญในสาขานั้น สามารถทำการทดลองหรือการสังเกตเช่นเดียวกันได้และให้ผลออกมาเหมือนกัน สามารถติดตามการคำนวณและแนวความคิดของผู้เขียน และสามารถตัดสินใจได้ว่าบทความมีความสำคัญเพียงใด ใช้สำนวนภาษาการเขียนเป็นทางการและมีข้อมูลอ้างอิงที่เชื่อถือได้ (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2530)

บทความปริทัศน์ การเขียนเนื้อหาของบทความปริทัศน์ไม่มีกฎเกณฑ์ในเรื่องหัวข้อของเนื้อเรื่องที่แน่นอน แต่ขึ้นอยู่กับเรื่องที่ผู้เขียนเรียบเรียง การเขียนควรแบ่งเป็นหัวข้อใหญ่ และอาจมีหัวข้อย่อยตามความจำเป็น ผู้เขียนสามารถนำข้อมูล ความคิดเห็น ข้อวิจารณ์ของผู้อื่นมาเสนอในรูปแบบใหม่ ซึ่งอาจเป็นรูป

ของภาพ ตาราง และกราฟ เป็นต้น ส่วนวนภาษาที่ใช้เขียนจะต้องเป็นทางการ และมีข้อมูลอ้างอิงที่เชื่อถือได้ (สิริวัฒน์ วงษ์ศิริ, 2524)

6. ส่วนสรุป เป็นขั้นตอนสุดท้ายของบทความ ผู้เขียนต้องเขียนให้เกิดความประทับใจแก่ผู้อ่าน แสดงสาระสำคัญของความรู้ เป็นการเน้นความสำคัญของเนื้อหาเพื่อให้ผู้อ่านเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง (เสาวนีย์ ลิกขานันท์, 2534)

7. เอกสารอ้างอิง เป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับบทความวิชาการ บทความวิจัย และบทความปริทัศน์ เอกสารอ้างอิงเป็นการแสดงหลักฐานประกอบการค้นคว้า และการเขียนบทความ เพื่อให้ทราบว่าผู้เขียนได้ค้นคว้ามาจากแหล่งใด การอ้างอิงมี 2 ประเภท คือ การอ้างอิงภายในบทความ และการอ้างอิงท้ายบทความ

การอ้างอิงภายในบทความ มี 2 ระบบ (ยงยุทธ ยุทธวงศ์, 2527) ได้แก่

ระบบนาม-ปี เป็นระบบซึ่งเวลาอ้างอิงในตัวบทความจะอ้างชื่อสกุลของผู้เขียนตามด้วยปีที่พิมพ์ ถ้าผู้เขียนมีมากกว่า 2 คนจะใช้ชื่อผู้เขียนคนแรกคนเดียวและตามด้วยคณะ หรือ et al.

ระบบเลข ใช้กันทั่วไปเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวารสารด้านวิทยาศาสตร์กายภาพ จะใช้ระบบ 1,2,3 เขียนอยู่เหนือเส้นในตัวบทความ หรือใส่ในบทความ หลังจากนั้นจะเรียงรายการเอกสารอ้างอิงไว้ท้ายบทความตามลำดับเลขนั้น ๆ

การอ้างอิงท้ายบทความ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

รายการอ้างอิง เป็นรายชื่อเอกสารเฉพาะที่ผู้เขียนบทความนำมาใช้อ้างอิงในเนื้อหาของบทความตอนใดตอนหนึ่งแล้วเท่านั้น

บรรณานุกรม เป็นรายชื่อเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนบทความใช้ค้นคว้าในการเขียนบทความ ซึ่งอาจเป็นเอกสารที่ถูกนำมาอ้างอิงไว้ในเนื้อเรื่องหรือไม่ก็ได้

8. ภาพประกอบ คือ ภาพที่ใช้เพิ่มเติมในบทความเพื่ออธิบายเรื่องราวให้ชัดเจน ภาพประกอบมีคุณสมบัติ ดังนี้

8.1 ดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน

8.2 ขยายความจุดใดจุดหนึ่งในบทความ

8.3 เล่าเรื่องในตัวเองโดยอาศัยเพียงคำประกอบภาพ

8.4 ช่วยให้ผู้อ่านได้พักสายตาจากการอ่านและเกิดความหลากหลาย (ดรุณี หิรัญรักษ์,

2530)

9. ตาราง ช่วยเสริมความในด้านการแสดงข้อมูลให้เห็นง่ายและชัดเจน ทำให้สะดวกแก่การเปรียบเทียบและการวิเคราะห์ข้อมูล และประหยัดเนื้อที่ของบทความ ตารางประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 5 ส่วน (ยงยุทธ ยุทธวงศ์, 2527) คือ

9.1 หมายเลข หัวเรื่องของตาราง

9.2 หัวข้อของสดมภ์ (Column) และแถว (Row) ตารางแบ่งออกเป็นสดมภ์ ซึ่งเรียงตามแนวตั้ง และแถวซึ่งเรียงตามแนวนอน โดยมีหัวข้อของสดมภ์ และแถว

9.3 หน่วยของข้อมูล

9.4 ข้อมูล

9.5 นัยสำคัญทางสถิติหรือการวิเคราะห์

10. แผนภูมิ เป็นเครื่องมืออีกอย่างหนึ่งสำหรับการเขียนบทความ แผนภูมิทำขึ้นเพื่อแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล หรือแนวความคิดต่างๆ โดยใช้ภาพ สัญลักษณ์ ตัวเลข และตัวหนังสือประกอบเข้าด้วยกัน แผนภูมิช่วยในการรายงานข้อมูลต่างๆ ให้เห็นภาพชัดเจน เข้าใจง่าย รวดเร็ว ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกประทับใจ แผนภูมิที่พบบ่อยในเอกสารสาขาวิทยาศาสตร์ คือ แผนภูมิแท่ง และแผนภูมิกง

แผนภูมิแท่ง (Bar chart) หรือกราฟแท่ง (Bar graph) ใช้เพื่อแสดงการเปรียบเทียบระหว่างข้อมูลในหัวข้อเดียวกัน ข้อมูลจะถูกนำมาตัดแปลงและแปลออกมาให้เป็นแท่งอยู่บนแกน X หรือแกน Y ซึ่งมีตัวเลขบอกความยาวของแต่ละแท่งไว้ แท่งดังกล่าววางไว้ในแนวนอน หรือแนวตั้งก็สื่อความหมายได้ดีเท่ากัน

แผนภูมิกง (Pie chart) คือภาพที่ให้ข้อมูลด้านปริมาณ (ตัวเลข) นิยมใช้เพื่อแสดงการแบ่งส่วนร้อยละเช่นเดียวกับแผนภูมิแท่ง

วารสารวิชาการทางการเกษตรที่ผลิตโดยสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

สถาบันอุดมศึกษามี ภารกิจหลัก 4 ประการ คือ การพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ให้ถึงพร้อมด้วยความรู้ความสามารถสมเป็นบัณฑิต การศึกษาวิจัยเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ ๆ การให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชน และการทะนุบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2527)

การให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชน ซึ่งเป็นนโยบายหลักประการหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษานั้น ได้มีการดำเนินการในทุกระดับ ทั้งระดับสถาบัน สำนัก และโครงการต่างๆ ของทบวงมหาวิทยาลัย โดยให้บริการในรูปแบบต่างๆ ได้แก่

1. โครงการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อเผยแพร่ความรู้ที่ทันสมัยในสาขาวิชาต่างๆ แก่ผู้สนใจ การประชุมสัมมนาทางวิชาการ การบรรยาย การจัดนิทรรศการ ตลอดจนการให้คำปรึกษาแนะนำในด้านต่างๆ แก่ผู้สนใจทั่วไป

2. การเผยแพร่ความรู้ สารคดีและความบันเทิงรูปแบบต่างๆ ทางสถานีวิทยุกระจายเสียง และสถานีวิทยุโทรทัศน์

3. การจัดทำสิ่งพิมพ์ โดยผลิตหนังสือ เอกสารประกอบการสอน เอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ และการจัดทำวารสารวิชาการ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530; มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2537)

สำหรับการจัดทำวารสารวิชาการนั้น เกือบทุกคณะหรือหน่วยงานที่เทียบเท่าคณะในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ จะผลิตวารสารของตนเองเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ความรู้และผลงานค้นคว้าวิจัยของสถาบัน (สุชาติา ชินะจิตร, 2533) และวารสารที่จัดทำยังมีเนื้อหาหลากหลายสาขาวิชาแตกต่างกันออกไปตามหน่วยงานที่ผลิต

ในส่วนของวารสารวิชาการทางด้านการเกษตร มีการจัดทำโดยสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เปิดสอนทางการเกษตรโดยตรง 2 แห่งคือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ และจัดทำโดยสถาบันที่เปิดสอนทางการเกษตรเป็นบางคณะ 6 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

วารสารวิชาการทางการเกษตรที่ผลิตโดยสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีอายุเก่าแก่ที่สุด ซึ่งเป็นวารสารวิชาการทางด้านการเกษตรชื่อแรกที่ได้รับการจัดทำขึ้น คือวิทยาสารเกษตรศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ ได้รับการจัดทำขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2504 โดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หลังจากนั้นมาก็ได้มีการจัดทำวารสารวิชาการด้านการเกษตรออกมาเรื่อย ๆ ดังนี้

พ.ศ. 2505 คณะเกษตรศาสตร์บางพระ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ได้จัดทำวารสารศูนย์บางพระ

พ.ศ. 2512 สถาบันคั้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้จัดทำ

อาหาร

พ.ศ. 2516 มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้จัดทำแก่นเกษตร

พ.ศ. 2517 ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมการเลี้ยงสุกรแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้จัดทำ

สุกรสารสิน

พ.ศ. 2519 คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดทำเวชสารสัตวแพทย์

พ.ศ. 2521 คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดทำวารสารโรคสัตว์น้ำ

พ.ศ. 2522 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้จัดทำวารสารสงขลานครินทร์

พ.ศ. 2523 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้จัดทำวิทยาสารเกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์

พ.ศ. 2525 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้จัดทำ Buffalo Bulletin

พ.ศ. 2526 คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้จัดทำวารสารเกษตรพระจอมเกล้า และสำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ได้จัดทำวารสารวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร

พ.ศ. 2527 คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้จัดทำวารสารอาหารและอุตสาหกรรมเกษตร

พ.ศ. 2528 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้จัดทำวารสารเกษตรและคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดทำ Buffalo Journal

พ.ศ. 2529 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้จัดทำเกษตรก้าวหน้า

พ.ศ. 2530 ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ได้จัดทำวารสารส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

พ.ศ. 2531 ศูนย์ปฏิบัติการวิจัยและเรือนปลูกพืชทดลอง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้จัดทำวารสารข่าวศูนย์ปฏิบัติการวิจัยและเรือนปลูกพืชทดลอง

พ.ศ. 2533 คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้จัดทำวารสารสัตวแพทยศาสตร์ มข. และคณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้จัดทำอุตสาหกรรมเกษตร

พ.ศ. 2534 คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้จัดทำวารสารสัตว์ป่าเมืองไทย ซึ่งถือเป็นวารสารวิชาการทางการเกษตรฉบับล่าสุดที่ผลิตโดยสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

วารสารวิชาการทางการเกษตรที่ผลิตโดยสถาบันอุดมศึกษาของรัฐดังกล่าว 21 ชื่อ มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำที่คล้ายคลึงกัน คือจัดทำเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและความรู้ทางการเกษตร และเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรระหว่างสถาบัน สำหรับกำหนดออกของวารสารนั้นมีกำหนดออกเป็นรายต่าง ๆ กัน ได้แก่ ราย 2 เดือน คือเกษตรก้าวหน้า ราย 3 เดือน เช่น แก่นเกษตร โรคนัตว์น้ำ และวารสารศูนย์บางพระ เป็นต้น ราย 4 เดือน เช่น วารสารเกษตร วารสารเกษตรพระจอมเกล้า และวารสารข่าวศูนย์ปฏิบัติการวิจัยและเรือนปลูกพืชทดลอง เป็นต้น ราย 6 เดือน คือวารสารสัตวแพทยศาสตร์ มข. และวารสารเกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ และรายปี คือวารสารสัตว์ป่าเมืองไทย และวารสารอาหารและอุตสาหกรรมเกษตร (สำหรับรายละเอียดของวารสารทั้ง 21 ชื่อ ได้แก่ กำหนดออก วัตถุประสงค์และการเผยแพร่ ปรากฏในภาคผนวก ก)

จากข้อมูลดังกล่าวเกี่ยวกับวารสารวิชาการทางการเกษตรที่ผลิตโดยสถาบันอุดมศึกษาของรัฐข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ผลิตวารสารวิชาการทางการเกษตร มีทั้งสถาบันที่เปิดสอนทางการเกษตรโดยตรงและสถาบันที่เปิดสอนทางการเกษตรเป็นคณะ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดทำวารสารคล้ายคลึงกัน คือเผยแพร่ผลงานวิจัยและความรู้ทางการเกษตรและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างสถาบัน ส่วนกำหนดออกของวารสารมีตั้งแต่ราย 2 เดือนจนถึงรายปี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์วารสารวิชาการทางการเกษตรที่พิมพ์เผยแพร่โดยสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีปรากฏ 2 ลักษณะ คืองานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์วารสาร และงานวิจัยที่มีเนื้อหาบางส่วนเกี่ยวข้องกับวารสารทางการเกษตร

1. งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์วารสารวิชาการ มี 6 เรื่อง ได้แก่ งานวิจัยของชลธิชา สุทธิจันทร์กุล (2521) บุญพา วิศวไพศาล (2525) พรรณพิมล กุลบุญ และ ชลธิชา สุทธิจันทร์กุล (2525) วรรณ โต้พิบูลย์พงศ์ (2527) กฤตชญา รัตนประทีป (2528) และสุชาติ พงศ์พันธ์ (2531)

ชลธิชา สุทธิจันทร์กุล (2521) ศึกษาการวิเคราะห์เนื้อหาวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาบทความทางบรรณารักษศาสตร์ สํารวจปริมาณบทความทางบรรณารักษศาสตร์ในแต่ละหัวข้อเนื้อหาที่ปรากฏในวารสารห้องสมุด และลักษณะแหล่งและปริมาณของการอ้างอิงในแต่ละบทความที่นำมาวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้อง พบว่าผู้เขียนบทความประมาณครึ่งหนึ่งจากจำนวนทั้งหมด 301 บทความ เป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย หรือเป็นบุคคลในคณะกรรมการจัดทำวารสาร

บุญทา วิศว์ไพศาล (2525) ศึกษาการวิเคราะห์เนื้อหาวารสารพัฒนาบริหารศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ เนื้อหา ปริมาณ และขอบเขต ความสมดุลย์ในเนื้อหา และแนวโน้มของบทความในวารสารพัฒนาบริหารศาสตร์ ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้อง พบว่าบทความส่วนใหญ่เป็นบทความภาษาไทยมากกว่าบทความภาษาอังกฤษ ผู้เขียนบทความเป็นผู้เขียนภายในหน่วยงาน คือสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มากที่สุด 174 บทความ จากบทความทั้งหมด 230 บทความ คิดเป็นร้อยละ 75.65

พรรณพิมล กุลบุญ และชลธิชา สุทธิจันทร์กุล (2525) ศึกษาสถานภาพของวารสารวิชาการที่จัดพิมพ์โดยคณะต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจวารสารวิชาการที่จัดทำโดยคณะและสถาบันต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในด้านสถานภาพ (ลักษณะการจัดทำวารสาร) เนื้อหา ผู้เขียนบทความ และการอ้างอิงของบทความ ศึกษางบประมาณในการจัดทำ และวิธีการเผยแพร่หรือจำหน่าย รวมทั้งปัญหาในการดำเนินงานและการเผยแพร่วารสาร ผลการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้อง พบว่าผู้เขียนบทความส่วนใหญ่เป็นผู้เขียนภายใน หน่วยงาน คือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วรรณมา โสพิบูลย์พงศ์ (2527) ศึกษาการวิเคราะห์เนื้อหาวารสารธรรมศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปริมาณบทความ ผู้เขียนบทความ และเนื้อหาของบทความ ผลการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้อง พบว่าผู้เขียนบทความเป็นผู้เขียนภายใน คือสังกัดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มากที่สุด 117 คน จากผู้เขียนทั้งหมด 210 คน คิดเป็นร้อยละ 55.71

กฤตชญา รัตนประทีป (2528) ศึกษาการวิเคราะห์เนื้อหาวารสารอักษรศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทความที่ปรากฏในวารสารอักษรศาสตร์ ในด้านลักษณะของบทความ ขอบเขตเนื้อหาวิชา ผู้เขียนตลอดจนประเภทของการอ้างอิงที่ปรากฏในบทความ ผลการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้อง พบว่าผู้เขียนบทความเป็นผู้เขียนภายในหน่วยงาน คือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมากที่สุด 99 คน จากผู้เขียนที่ปรากฏสังกัด 120 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 และบทความที่มีการอ้างอิงมีจำนวนมากกว่าบทความที่ไม่มีการอ้างอิง ในอัตราส่วนร้อยละ 62.20:34.80

สุชาติ พงศ์พันธ์ (2531) ศึกษาการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารสาขาวัฒนธรรม พ.ศ. 2522-2529 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหา ผู้เขียน และแหล่งอ้างอิงของบทความในวารสารวิชาการ สาขาวัฒนธรรม พ.ศ.2522-2529 ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้อง พบว่าบทความส่วนใหญ่มีภาพประกอบ สำหรับการอ้างอิงพบว่าบทความส่วนใหญ่ร้อยละ 59.71 ไม่ระบุแหล่งอ้างอิง ในส่วนของบทความที่มีการอ้างอิง พบว่าการอ้างอิงภายในบทความส่วนใหญ่เป็นระบบแทรกในเนื้อหา (ร้อยละ 37.02) รองลงมาคือ การอ้างอิงในเชิงอรรถ (ร้อยละ 29.90) และการอ้างอิงที่พบน้อยคือ การอ้างอิงแบบบรรณานุกรมและเชิงอรรถปนกัน (ร้อยละ 2.54)

2. งานวิจัยในสาขาเกษตรที่มีผลการวิจัยบางส่วนสัมพันธ์กับวารสารทางการเกษตร มีเรื่องเดียว คืองานวิจัยของณัฐภา รัตนกนกพร (2537) ศึกษาการผลิตวารสารทางการเกษตรในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวารสารทางการเกษตรที่จัดพิมพ์เผยแพร่ในประเทศไทย ในด้านหน่วยงานผู้ผลิตวารสาร วัตถุประสงค์ในการผลิต ประเภทของวารสาร กำหนดออก เนื้อหาวิชาของวารสาร กลุ่มผู้ใช้เป้าหมาย และวิธีการเผยแพร่วารสาร พร้อมทั้งศึกษาแหล่งผลิตวารสารทางการเกษตรในด้านการดำเนินการผลิต ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตวารสาร ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้อง พบว่าวารสารทางการเกษตรส่วนใหญ่ตีพิมพ์เป็นภาษาไทย เนื้อหาวิชาที่ผลิตเป็นเนื้อหาสาขาสัตวศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือ เนื้อหาสาขาพืชศาสตร์

สำหรับงานวิจัยของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์วารสารทางการเกษตร มีปรากฏ 2 ลักษณะ คืองานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์วารสาร และงานวิจัยในสาขาเกษตร ที่มีผลการวิจัยบางส่วนสัมพันธ์กับวารสารทางการเกษตร

1. งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์วารสาร มี 2 เรื่อง ได้แก่งานวิจัยของ Smith (1980) และ Sisko (1991)

Smith (1980) ศึกษาเนื้อหาของวารสารทางการหนังสือพิมพ์ 2 รายการ คือ Journalism Quarterly ตั้งแต่ ค.ศ.1924-1973 และ Journalism Educator ตั้งแต่ฉบับ Winter 1971 ถึง October 1978 ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้อง พบว่าผู้เขียนบทความในวารสารทั้ง 2 ชื่อส่วนใหญ่เป็นบุคคลในวงการศึกษามหาวิทยาลัยหนังสือพิมพ์ทั้งสิ้น

Sisko (1991) วิเคราะห์บทความจำนวน 632 บทความจากวารสารหลักทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ 30 ชื่อ ในปี ค.ศ.1975 ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้อง พบว่าบทความวิจัยมีมากที่สุด 359 บทความ (ร้อยละ 56.80) และไม่ใช่วิจัย 273 บทความ (ร้อยละ 43.20)

2. งานวิจัยในสาขาเกษตรที่มีผลการวิจัยบางส่วนสัมพันธ์กับวารสารทางการเกษตร มีเรื่องเดียว คือ งานวิจัยของ Cai และ Keefe (1993) ซึ่งศึกษาการเผยแพร่ข้อมูลทางการเกษตรโดยการผลิตวารสารในประเทศไทย วารสารทางการเกษตรที่สำรวจเป็นวารสารที่ผลิตโดยสถานศึกษาเกษตรและสถานวิจัยทางการเกษตร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์ในการผลิต กระบวนการผลิต การเผยแพร่และการประเมินค่าวารสารที่ผลิต ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้อง พบว่าวารสารทางการเกษตรมีวัตถุประสงค์ในการผลิตที่สำคัญ

2 ประการคือ เพื่อปรับปรุงกิจกรรมการวิจัยในอนาคต และเผยแพร่ผลงานวิจัยของหน่วยงานแก่นักวิจัย ในด้านกระบวนการผลิต พบว่าบทความทั้งหมดที่นำมาตีพิมพ์ได้มาจากผู้เขียนที่ส่งมาให้ด้วยความสมัครใจ และส่วนใหญ่เป็นผู้เขียนซึ่งเป็นบุคคลภายนอกหน่วยงานที่ผลิตวารสาร

จากงานวิจัยที่กล่าวมาทั้ง 10 เรื่องดังกล่าว พบว่าเป็นงานวิจัยที่มีขอบเขตในการศึกษา และผลการวิจัยสอดคล้องและแตกต่างกันไป ดังนี้คือ งานวิจัยที่ศึกษาประเภทของบทความมีเพียงเรื่องเดียว คือ งานวิจัยของ Sisko (1991) ซึ่งพบว่าบทความในวารสารหลักทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ เป็นบทความวิจัยมากที่สุด บุญทา วิศวไพศาล (2525) และณัฐธา รัตนกนกพร (2537) ศึกษาภาษา ของบทความวารสารเช่นเดียวกัน และได้ผลจากการศึกษาสอดคล้องกันคือบทความส่วนใหญ่เป็นบทความภาษาไทย รองลงมาคือบทความภาษาอังกฤษ ด้านเนื้อหาของวารสารทางการเกษตร มีผู้ศึกษาเพียงเรื่องเดียว คือ ณัฐธา รัตนกนกพร (2537) พบว่าวารสารส่วนใหญ่เสนอเนื้อหาสาขาสัตวศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือ สาขาพืชศาสตร์ ในส่วนของผู้เขียนบทความ พบว่ามีงานวิจัยศึกษามากที่สุด 7 เรื่อง คือชลธิชา สุทธิจันทร์กุล (2521) บุญทา วิศวไพศาล (2525) พรรณพิมล กุลบุญ และ ชลธิชา สุทธิจันทร์กุล (2525) วรรณา ไตพิบูลย์พงศ์ (2527) กฤตชญา รัตนประทีป (2528), Smith (1980) และ Cai and Keefe (1993) ผลการศึกษาพบว่าผู้เขียนบทความเป็นผู้เขียนภายในหน่วยงานมากที่สุด 6 เรื่อง ยกเว้นงานวิจัยของ Cai and Keefe (1993) ซึ่งพบว่าผู้เขียนส่วนใหญ่เป็นบุคคลภายนอก ในส่วนของการอ้างอิงของบทความมีผู้ศึกษา 2 เรื่อง คือ กฤตชญา รัตนประทีป (2528) และสุชาดา พงศ์พันธ์ (2531) ผลการศึกษาที่ได้แตกต่างกัน คือ กฤตชญา รัตนประทีป (2528) พบว่าบทความส่วนใหญ่มีการอ้างอิง ส่วนสุชาดา พงศ์พันธ์ (2531) พบว่าบทความส่วนใหญ่ไม่ระบุแหล่งอ้างอิง และสำหรับบทความที่อ้างอิงนั้น พบว่าเป็นการอ้างอิงภายในบทความ โดยส่วนใหญ่เป็นระบบแทรกในเนื้อหามากกว่าระบบเชิงอรรถ และสำหรับภาพประกอบของบทความ มีผู้ศึกษาเพียงเรื่องเดียว คือ สุชาดา พงศ์พันธ์ (2531) ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่เป็นบทความที่มีภาพประกอบ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย